

'Start van lesgeven' op de ALO Amsterdam

De eerstejaars ALO-studenten uit Amsterdam zijn dit jaar gestart met het thema 'start van lesgeven'. In groepjes hebben ze de opdracht om aan het einde van het eerste blok een 'krant' op te leveren en een eigen beschouwing te schrijven over ervaringen, ontwikkelingen, beginsituatie en leerwensen richting hun eerste ALO-ervaring met Werkplekieren PO in blok 2 (voorheen stage blok 2 PO).

TEKST JEROEN LAAN

Het vakgebied lichamelijke opvoeding (LO) heeft als doel dat leerlingen beter leren bewegen vanuit een pedagogisch perspectief (KVLO, 2019). Ze moeten meer(voudig) bekwaam én enthousiast worden om nu en later deel te nemen aan de beweeg- en sportcultuur. De leraar is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn onderwijs (vakinhoudelijk bekwaam) en voor de manier waarop hij* deze inhoud leerbaar maakt voor zijn leerlingen (vakdidactisch bekwaam). Daarbij is hij verantwoordelijk voor het creëren van een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat (pedagogisch bekwaam). De leraar lichamelijke opvoeding deelt deze verantwoordelijkheid met collega's, ouders en anderen die voor de leerlingen verantwoordelijk zijn.

Intentie propedeutisch jaar ALO Amsterdam

De hoop is dat een propedeusestudent aan het einde van jaar 1 veilig, autonoom en verantwoord kan functioneren als individu en als lid van een groep. Waarbij opgedane ervaringen, kennis en attitude ingezet worden en de nieuwsgierigheid naar meer is gewekt.

De intentie van het thema 'start van lesgeven' is dat een eerstejaars ALO-student als (bewegend) mens zichzelf beter leert kennen. Daarnaast wordt ook de bewegende medestudent geholpen bij zijn/haar beter leren bewegen waarbij bijgedragen wordt aan de ontwikkeling als beginnend docent waarbij, vanuit structuur en contact met de ander, les kan worden gegeven in microsituaties.

De hoop is dat aan het einde van blok 1 (november) dat beeld over wat veilig, autonoom en verantwoord functioneren inhoudt zowel als individu en als lid van een ALO-groep, is ontstaan.

Doelstelling

Student kan de aangeboden lesinhouden koppelen aan zijn/haar eigen 'start van lesgeven' in het vakgebied van de lichamelijke opvoeding.

Beginsituatie propedeutisch jaar

Aan het begin van jaar één wordt ervan uitgegaan dat studenten eerst moeten 'landen' in hun nieuwe onderwijsomgeving. Een student heeft onderwijsvaardigheden aangeleerd op het middelbaar onderwijs en maakt nu de stap richting hoger beroepsonderwijs. Het uitgangspunt is dat de student nog geen ervaring heeft met het geven van onderwijs in welke vorm dan ook. Wel wordt ervan uitgegaan dat de student gemotiveerd is zich te willen bewegen in de sport- en onderwijscultuur.

Relatie met andere vakken

Het thema 'start van lesgeven' en de doelstelling zijn aanwezig in elk ALO-vak in blok 1. Elk vak/onderwerp zal steeds vanuit het eigen uitgangspunt het thema en de doelstelling voeden om een zo volledig mogelijk beeld te scheppen van een startend docent in het vakgebied van de lichamelijke opvoeding. De opgedane kennis van alle lesinhouden moet daarbij versterkt en gekoppeld worden om tot een gedegen analyse te komen voor 'de start van het lesgeven' bij een eerstejaars ALO-student.

Werkwijze

Blok 1 start met een themaweek (week 1). In deze week maken alle vakken een start met het overkoepelende thema als uitgangspunt. Er worden per klas zes groepjes van vijf studenten gemaakt. De groepjes moeten in week 3 een 'voorpagina' en in week 8 een krant opleveren. Het groepje is een krantredactie met als doel om

* daar waar hij staat wordt ook zij bedoeld

▲ *ALO-studenten met beide benen op de grond*

alle verstrekte lesinhouden gekoppeld aan te bieden op zowel de voorpagina (week 3) als later in de krant (week 8). Week 8 is ook een themaweek. De krant is/wordt dan van feedback voorzien en (eventueel) aangepast. In week 8 gaat de student zelf ook een eigen beschouwing schrijven omtrent de eigen 'start van lesgeven'.

Leerdoelen

Kunde: Studenten kunnen in een groepje van vijf studenten doelgericht informatie uitwisselen en komen tot een inhoudelijk eindproduct waarbij alle lesinhouden van blok 1 versterkt met elkaar gekoppeld worden.

Kennis: Studenten hebben kennis van bruikbare communicatiemodellen en -strategieën. Projectmatig, doelgericht en resultaatgericht werken zijn hier leidend. Daarbij wordt een onderzoekscyclus doorlopen. Tevens wordt de persoonlijke beginsituatie als startend lesgever LO vastgesteld in een eigen beschouwing.

Overkoepelende doelstellingen:

- communicatie
- samenwerken
- resultaat gericht werken
- denken
- leren
- ontwikkelen professionaliteit.

Toetsvormen

In de derde week wordt de voorpagina van de krant per groepje aangeleverd. De voorpagina omvat zes artikelen van de zes vakken/onderwerpen in blok 1 (vakinhoudelijk, pedagogisch, didactisch, coaching, brede professionele basis en de ALO monitor; fit en gezond studeren) en een laatste artikel waarbij alle zes de onderwerpen 'bij elkaar komen'. De artikelen worden afgesloten met een vraagstelling betreffende het onderwerp voor de nog komende weken/inhouden in blok 1. In week 8 wordt de krant opgeleverd en wordt de eigen beschouwing geschreven richting de eigen 'start van lesgeven'.

In de laatste week is er een online themaweek georganiseerd. Doelstelling van deze week is om de studenten te inspireren en van verdere informatie te voorzien voor het schrijven van de eigen 'start van lesgeven'. De eigen beschouwing wordt door medestudenten en door de werkplekbegeleider van feedback, tips en tops voorzien.

Filmpjes van ex-ALO'ers

Ter voorbereiding van deze week is er aan ex-ALO'ers Amsterdam gevraagd om in een kort filmpje de eigen 'start van lesgeven' te vertellen. Fresia Cousino Arias (ALO 09-13); sportverslaggeefster bij FOX sports, Han Kemper (ALO 61-65); emeritus hoogleraar gezondheidkunde m.b.t.

De Beginnende ALO'er

voorpagina: 1

*Hidde van 't Hoff, Silke Hopman, Jermahir Hanson
en Benjamin Grasmeyer Klas 11-4*

Hogeschool van Amsterdam, faculteit bewegen, sport en voeding.

Kobe Bryant's overlijden, de enorme bosbranden in Australië, COVID-19 en een nieuw curriculum op de HvA, toe maar! 2020 is een figuurlijke achtbaan aan bizarre gebeurtenissen. Alsof startende ALO studenten aan de HvA nog niet genoeg adaptatie en veerkrachtigheid moesten vertonen in de jaren daarvoor. Vandaar dat het thema, de beginnende docent LO getackeld wordt in de volgende artikelen van de krant, De Beginnende ALO'er.

Geschiedenis van de ALO

De opleiding van de ALO bestaat al 90 jaar, dat is al een hele tijd. Ondertussen is wel erg veel veranderd door de jaren heen. Eerst heette het Lichamelijke oefening. Hier werd veel discipline van je verwacht en er waren bijvoorbeeld geen balsporten. Na de tweede wereldoorlog kwam hier verandering in. Het vak kreeg meer een pedagogische achtergrond. Gym was opvoeding voor de gehele mens, doorzettingsvermogen, concentratie en samenwerking werden belangrijk. Toen had gymnastiek niks met sport te maken. Dat is nu wel even anders natuurlijk. Ook hadden docenten vroeger gewoon een pak aan tijdens de praktijklessen en rookten zij veel tijdens de les, iets wat je nu niet meer kan voorstellen op de opleiding. Bovendien waren er een stuk minder studenten, zo'n 100 toendertijd en nu ruim 700 studenten!

Voorheen werd dus erg de nadruk gelegd op lichamelijke opvoeding en dat werd dus niet onderstaan als sport. Dit is pas latere jaren gekomen. Er was dus een groot verschil voor hen tussen sport en het opvoeden van het lichamelijke wat naarmate de jaren minder is geworden. Daarentegen is er wel de huidige ALO-monitor, deze is juist gericht op de fysieke staat van alle leerlingen. Hierin krijgen leerlingen overzicht over hun eigen klachten en kan er in het curriculum van de ALO aangepast worden als er blessures vaak voorkomen in een specifieke sport.

Jeroen Laan. (2020, 14 september). *NEGENTIG JAAR ALO 12 april 1050* [Videobestand]. Geraadpleegd op 18 september 2020, van <https://www.youtube.com/watch?v=mtxqLC3AtyM&feature=youtu.be>

De drie bekwaamheid bollen

Als leraar Lichamelijke Opvoeding zijn er drie bekwaamheden: een vakinhoudelijke bekwaamheid, een vakdidactische bekwaamheid en een pedagogische bekwaamheid. Deze drie bekwaamheden worden gefundeerd door het vak

zijn ook vertoond om inspiratie om te doen voor de eigen 'start van lesgeven'.

Afsluitend heeft de directeur van de KVLO, Cees Klaassen, 'alle ins and outs' verteld over de vakvereniging KVLO.

Kortom ondanks deze coronatijd een dynamisch en inspiratievol (start) blok geworden voor de eerstejaars ALO-studenten uit Amsterdam. Een (start)blok om zich blijvend verder te ontwikkelen als toekomstig docent LO.

Vragen vanuit de zes verschillende lesinhouden

Hieronder een aantal vragen aan Peter vanuit de zes thema's.

Pedagogische vraag:

Waarom heeft Peter Heerschop gekozen voor een master pedagogiek ná zijn ALO-opleiding?

Inhoudelijke vraag:

Welke ALO-termen gebruikt Peter Heerschop nog steeds en hoe kijkt Peter Heerschop hierop terug.

Didactische vraag:

Hoe kijkt Peter Heerschop nu naar didactiek van het hedendaagse LO-onderwijs in vergelijking met vroeger?

ALO-Monitor: Heeft u toen u nog les gaf elke week de progressie van de kinderen in uw les bijgehouden en opgeschreven net als wij nu aan het doen zijn of deed u dit alleen aan het einde van een blok of periode?

Coaching: Op welke gebieden geeft Peter Heerschop nu feed-

back en hoe past hij de theorie van feedbackgeven hierop toe?

Brede professionele basis: Hoe gebruikt Peter Heerschop de literatuur die al bestaat en wat is zijn belangrijkste les geweest als het gaat om het gebruik van literatuur?

Peter Heerschop heeft in de live sessie antwoord gegeven op deze vragen.

Jeroen Laan is opleidingsdocent (atletiek) en coördinator instroom en selectie op de ALO Amsterdam

Op de KVLO-website vind je dit artikel met meerdere voorbeelden van gemaakte kranten.

▲ *Pagina 1 van de krant De Beginnende ALO'er*

bewegen, Rudmer Heerema (ALO 97-01); VVD Tweede Kamerlid en net afgestudeerd ALO'er en voetbalinternational Katja Snoeijs (ALO 14-20) hebben hun filmpje gedeeld.

Ex-ALO'er Peter Heerschop (ALO 78-82) is bereid gevonden om in een 'live' videoconferentie het thema 'start van lesgeven' te bespreken. Peter heeft zijn eigen 'start van lesgeven' verteld en iedere klas heeft naar aanleiding van de zes onderwerpen vragen opgesteld die Peter beantwoordt heeft. Dit werd een interessante en inspiratieve bijeenkomst!

De documentaire 'Lijf in beweging' uit 1973, gemaakt door ex-ALO'er (64-68) Jan Stekelenburg en de KVLO-film 'De rups met gym schoenen'

Foto

Martin Hogeboom

Contact

j.m.laan@hva.nl

Kernwoorden

curriculum, propedeuse, start schooljaar